

ÇOCUKLAR İÇİN

MEKKEİ MÜKERREME'DE İKİ İBADET HAC VE UMRE (*)

Mustafa DEVELİOĞLU

"HACCI DA UMREYİ DE, ALLAH İÇİN TAM YAPIN..." (1) ve : "Şüphe yok ki "SAFA" ile "MERVE" Allah'ın şeâirindendir. İşte kim O "Beyt"i (Kâbeyi) hacc veya umre (kasdı) ile ziyaret ederse, bunları güzelce tavaf etmesinde üzerinde bir beis yoktur." (2)

SORU:

Zeki öğrenci, bilgin hocasına : "Nedir bu Müslümanların gayeleri ki, ülkelerinden en iyi ve şık giysileriyle, Mekkei Mükerreme'ye gidiyorlar, orada ise, onlardan sıyrılıp iki parça beze bürünüyorlar. Bunlardan biri alt kısmını, diğeri ise, üstten ancak yarısını örtebilmektedir. Bu özel durumun anlamı nedir? Hacc ve Umre gibi dînî ibâdetlerini o en lüks elbiseleriyle yapsalar daha iyi ve yerinde olmaz mı?" dedi.

CEVAB:

Bilgili hoca, ağır başlılıkla zeki öğrencisine :

"Bu mukaddes bölgelere, Hacc ve Umre ibadetlerini yapmak için gelen ziyaretçiler, İslâm Dininin gereği olarak, en iyi ve dikışı bulunan dünyevi elbiselerinden soyunup, böyle iki parça beze bürünmesi, hem bir emri ilâhî ve hem de ayrı bir özellik taşıyan, manidar hüviyeti hâizdir. O mıntıkanın hudutlarına "MİKÂT" denir. Oradan giymeye başladıkları iki parça beze ise, "İHRAM" adı verilir. Burada, dünya giysilerinden ve dünyaya âit herşeyden tecerrüd edilerek, bir İZÂR ve bir de RİDÂYA bürünüdür.

Adı geçen ihram'a girdiklerinde, YA HACCA, YA UMREYE VEYA HER İKİSİNE NİYET EDERLER. Bu niyetlerini telbîye, tehليل ve tekbir gibi zikri ilâhilerle ilan edip onlarla meşgul olurlar. Her yükseğe çıktığında, her vadiye inildiğinde ve her değişik yerlerde hep Allah'ı anarlar, başka şeylerle meşgul olmazlar. Uzaklardan (dışardan) buraya kadar gelenler, hep belli mikat yerlerinden ihrama girerler. Ama orada bulunanlar ve yerli halk ise, buldukları yerden girerler o ihrama... Bu hükümler sağlam ve sıhhatli hadisi şeriflerle belirtilmiş ve tesbit edilmiştir. Bu hükümlerin emri Allah tarafından, tebliği ise, O'nun rasulu Hz. Muhammed'dendir.

Bunlar hep birer hikmet, şerefli birer maksad ve yüce birer amaca müteveccih ve matuftur. Bu hikmet ve gayelerden olmak üzere :

1) İnsan oğlu, yaratılışı icâbı, en güzel ve şık giysiler giymeyi özellikle, onları büyük toplantı yerlerinde, düğün ve bayramlarda, merasim ve çeşitli törenlerde giyip, arzı endam etmeyi çok sever ve arzular. Allahu Taala (c.c.) Hacc mevsiminde o büyük toplantı ve kongre yerinde, herkesin bir ve eşit olmasını murad etmiştir. Orada ne âmir, ne memur. Ne kral, ne ayrı bir halk tabakası. Ne zengin, ne fakir. Ne bey efendi, ne hizmetçi. Ne patron, ne işçi. Ne iyi giyen, ne kötü giyinen, ne siyah ve ne de beyaz farkı gözetilmeden, hiç birinin diğeriinden üstünlüğünün olmadığını, üstünlüğün ancak "TAKVA" ile olacağını, nezdi ilahisinde makbul olanında bu olduğunu, yarın âhirete de, böyle gelecekları hatırlatıldığı hikmetine mebnî olmasıdır.

Her insan, dünyadan ve onun ihtişamından sıyrılıp, soyunmuş olarak, sadece kendi nefsinı ve canını taşıyabileceği, bunların Allah ve O'nun elçisi Hz. Muhammedin Şeriatının karşısında, hep aynı tarak dişleri gibi bir olduklarının bildirilmesi, bu durumdan ders alınmasına ve daha nice hikmetlerinin tezahür ve nişanelerinin belirtileridir. Bunun sayısını ve gaybini ancak Allah (c.c.) bilir.

2) Beşeriyetin şu fâni hayata ilk gelişini ve mebdeni hatırlatmak gayesi vardır. Zira, annesi onu, ziyet ve giy-siler gibi her şeyden âri ve çıplak olarak dünyaya getirmiştir. Sonra onu sıradan bir bez parçasına sarmış, bilâhare en iyi ve lüks elbiseler giydirilerek, yiyeceklerin en lezizini, içeceklerin en hoşunu

içirmiş, en lüks kolluklarda oturmuş, çok kıymetli yataklarda yatırılmış, belki de ipekler ve tüy döşekler içinde yetiştirilmiştir. So-nunda ise, tahtadan bir teneşir ve salaca üzerine yatırılarak, son mercii olan iki ağaç arasında, iki metrelik bir çukur bir top bez nasip olmuş ise, ebedi ve gerçek âlemin köprüsü olan kabre defnedilmiştir. Hayat işte böyle, başladığı gibi, mücerred olarak sona erecektir.

3) Müslüman için Hacda; Haşır ve hesap günü hatırlanır. Çünkü haşır ve hesap günü, bütün insanlar, yalın ayak. başı açık, anasından doğduğu gibi çırılçıplak haşredilecektir. Ne mal, ne mülk. ne makam, ne cah, ne saltanat. Ne villâ ve ne köşk. Ne arsa ve ne de emlâk, hiç biri fayda vermiyeceği, ondan azab ve elemi dahi def edemiyeceği bir gündür. O gün ona ancak îmanı ve ameli sâlihinden fayda geleceği bir gündür. Cenabı hak taâlâ bu hususta:

"O GÜNDE Kİ NE MAL FÂİDE EDER, NE DE OĞULLAR MEĞER Kİ ALLAH'A (küfrü nifakdan) TAMAMEN SALİM BİR KALB İLE GELENLER OLA." (3) diye buyurmamış mıdır.

4) Dünya hayatında ayrılma gününü hatırlatma niteliği taşır. Zira bütün insanlar, KÂRÛN kadar zengin olsalar, hayatı terkederken ne zenginliklerini, ZÜLKARNEYN kadar mülkleri olsa, onlara ne mülk ve ne de sâmanlarını beraberlerinde götüremezler. Götürecekleri ancak bir top bezdir. Oda üç parçaya bölünerek, çıplak vücudunu örtmeye yeter. İşte böyle bir ânı ve zamanı hatırlatmak vardır, o mukaddes yerde, Mekke'de..

Evvelki müslümanlar, bu hikmeti ve hükmü ilâhî'yi daha iyi ve derinden anlardı. Bu nedenle de, daha lâıyk bir şekilde amel edip, en güzel uyum sağlamayı bilirlerdi. Onlar birer nümune ve birer örnekler olarak doğup, sonra gittiler. Ahlâkça en dürüst, inançça da en mükemmel kimselerdi. Böyle bir gün için çalışıp, iyi ameller de buldukları için, yapılan samimî ibadetler, hemen semeresini verirdi. Bir do bakarsın, nefisler terbiye edilmiş, vicdanlar merhamet duygusuyla dolup taşmış, Allah'ın izniyle olgunlaşan meyveler, yenir hâle gelmiş olurdu. Allah onlardan razı olsun."

SORU :

Zeki öğrenci, hocasına şöyle dedi:

Çok güzel ve en iyisini söylediniz sayın hocam, pekâlâ ama neden ihram giyme işi, Mekke'ye girerken ya da girmeye iyice yaklaştıktan sonra olmuyor da, bir hayli uzak mesafelerden giyiliyor?

CEVAB:

Hocası da ona şöyle cevap verdi:

İslâm Şeriatının getirdiği hususlar, hikmetin ta kendisidir. Oraya giden bir Hacı namzedi, daha mukaddes toprağa ayak basmadan önce, ma'nen ve kalben hazırlanması, nefisini temizlemesi lazım ki, gönül rahatlığıyla. Rabbinin ruası için, yapacağı Kabe'yi (Beytullah'ı) tavaf, onun etrafını dolaşmak Safa ve Merve ki, bunun ikisi Allah'ın şeâirindendir her ikisinin arasında sa'yetmesi, Arafat'ta vakfaya durması, Müzdelifeye gelmesi, Mina'da bulunması, Meş'arı Haramde olması ve mukaddes olan her yerde Allahu teâlâ Hazretleriyle mülâki olup, kendini Rabbine arzetsin.

Bu gibi büyük görev ve buluşmalar, böyle bir ibâdet için çok önceden mânevi bir hazırlığa ihtiyaç vardır. Bunun için Allah (c.c.), hacıya, çok çok telbiye, tehlil ve tekbirlerle meşgul olmasını emretmiştir. Zira bu gibi zikirlerle meşguliyetler, erkek olsun kadın olsun, Müslüman», dünya hayatından uzak kılıp, âhîret hayatını yaşatmayı sağlar. Yavaş yavaş Rabbine yaklaştığını, O'nun azametini, celâlini görür, Kabe'de, Beyti Haramda O'nun huzurunda, hazır vaziyette huşu ile eğilir. Rahmetine, affına ve mağfiretine böylece nail olur.

Bir müslümanın, ihram giyerken, temizlenmesi, yıkanması, güzel kokular sürünmesi, telbiye, tekbîr ve tehlilleri çok getirmesi, o müslümanın kalben ve manen hazırlanması, akli ve nefsiyle hazırlıklı olması demektir. İşte bu, İslâm'ın özelliklerinden sadece bir kaçıdır ve daha niceleri...

SORU:

Zeki öğrenci, değerli hocasına :

"Çok iyi ve güzelini ifade buyurdunuz. Bende çok yararlandım. Hatta kalbimdeki şüpheyi giderip, nefsimdeki günah kirlerini temizlemiş, gözlerimdeki perdeleri açmış, oldunuz. Şimdi nurdan bir aydınlık içindeyim. Daha önceleri ise, ne Haccın ve ne de Umrenin ne demek olduğunu bilmezdim. Ancak onları

şeklen, ruhsuz bir kabuk, cansız bir kukla gibi yaşarmış idim. İşte ben şimdi benliğimle söz veriyorum, yarın bana da nasib olun-ca, o ziyarette, hep o mânalari yaşayacağım, onu içimde canlandıracağım, gönlümde ve nefsimde ne varsa hepsini atmaya, Allah'ıma söz veriyorum. İçimde yalnız kendinin sevgisi ve saygısı kalacaktır.

Kendimi, kibirden, nefsimi sevmekten, enâniyetten ve bütün kötü huylardan temizleyip, Allah'ın kullarına faydalı olmayı düşüneceğim. Dünyanın aldatici ziynet ve süsüne kanmayıp, âhiretim için burayı bir ekenek yapacağım. Akşam sabah, hep ölümü ve sonrasını hatırlayacağım. Fasık değil, nasihatçı, münafık değil, samimî, müşrik değil, inanan bir kul, ne gösterişe, ne de dalkavukluğa, belki, ihlase, mertliğe ve de cömertliğe önem verip, en iyi ve İslâmî hayatı yaşamaya söz veriyorum."

SORU:

Zeki öğrenci sonra hocasına şöyle dedi:

Fakat hocam, bana şu Kâbeyi tavaf etmenin sırrını açıklar mısınız? Onu kucaklıyorlar, el sürüyorlar, Haceri Esved'i öpüyor ya da istilâm ediyorlar. Allah senden razı olsun, İslâm adına Allah seni Müslümanlara hayırlı ve faydalı eylesin. Buyurunuz:

CEVAB :

O büyük zat, değerli hoca; genç, dinamik ve zeki öğrencisine :

"Hacc etmekteki en önemli ve yüce maksad; Hâlık ile, mahlûk (Yaratan ile yaratılan) arasındaki irtibatı kuvvetlendirmek ve bağları sıkılamaktır. Çünkü Cenabı Hak tealâ bu hususta ne kadar doğru söylemiştir: "(Ey habibim) SEN DE Kİ, EĞER GERÇEKTEN ALLAH'İ SEVİYORSANIZ, O HALDE BANA İTTİBÂ EDİN (uyun) Kİ, ALLAH'DA SİZLERİ SEVSİN." (4) buyurur. İnsanlar arasında da bu böyledir. Birini seven . kimse onu evinde ziyaret etmeye gider, nemde bol bol. Bu ona karşı, gönlündekini izhar içindir. Ne var ki kişinin Rabbini bu dünya da görmesi, gidip O'nu ziyaret etmesi mümkün değildir. Bu nedenle Cenabı Hak taalâ'nın hizmeti, onların bu ihtiyaçlarını gidermek maksadıyla, yeryüzünde mukaddes olarak tanıdığı bir eve, Beyti Muazzama'ya, gelip, orayı tavaf edip. böylece, kendinin sevgisine, mizacına ve hoşnutluğuna nâil olmalarını murad etmiştir.

Oraya gelen insanlar, oranın ne duvarlarını ve ne de taşlarını sevdiklerinden değil, o duvar ve taşların sahibini, yara tanını, oraya kıymet verip, mukaddes yer diye tanıyan varlığı, yani Allah'ı sevdiklerindedir. Sırf O'nun emri olduğu içindir. Nitekim bir arab şâirinin dediği gibi: "BEN SELMA'NIN DİYARINDAN GELİP GEÇERKEN, DUVARLARINI ÖPERİM. ASLINDA BENİM GÖNLÜMÜN ZARINI O DUVARLARIN SEVGİSİ PARÇALAMIŞ DEĞİLDİR. BENİM KALBİMİ YARALAYIP, AŞKA DÜŞÜREN, O EVLERE ZAMANLA OTURAN VE ORALARDA İSKÂN EDENİN TA KENDİSİDİR."

Bizler de, orayı tavaf ederken, bizatihi, ne Kâbenin taşlarına ve ne de yapısına saygı duymayız. Ona tapmayız. Biz ancak oranın Sahibi Allah'a saygı duyar, O'nun emrine imtisal ederiz. Çünkü bizlere emri ilâhi böyledir. Bizler sâdece bir ve var olan Allah'a kulluk eder ve yalnız O'ndan yardım bekleriz. Bizlere ne demiş ise, ona uyarız o kadar. Burada İHLAS suresiyle, KÂFİRÛN surelerini de hatırlayıp ve hatırlatmak isteriz. İşte Tavafta kılınacak iki rekât namazda da bu iki sürenin okunmasının sünnet oluşu, ne kadar manidardır. Hikmeti ne kadar derindir. eğer düşünülürse, Allah bizleri düşünen ve inanan kullarından eylesin. (amin)

Mustafa DEVELİOĞLU

(*) Mecellet Rabıta elÂlem el tslâml/Muhammed

b. Muhamrofld Ebu Suhbe/197611

(1) Bakara Sûresi: 196.

(2) Bakar» Sûresi : 158.

HZ. ALİ

O ilk çocuk müslüman

Babasına sormadan
Allah'a teslim olan
Kahraman âlim ALİ
Kendi küçüktü amma
Çözüldü her muamma
Ali bu, şaka sanma
Kahraman âlim ALİ
Muhammd'ten ders alan
İlimle teçhiz olan
Böylece kemal bulan
Kahraman âlim ALİ
Allah deyip atlardı
Yere kelle saçardı
Kâfirler zor kaçardı
Kahraman âlim ALİ
Peygambere en yakın
Ona bühtandan sakın
Koruyucusuydu Hakkın
Kahraman âlim ALİ
Bir harfe köle olan
Hızını cenkte alan
Düşmana en sert dalan
Kahraman âlim ALİ
Mehmed YİLDİZ